

A hortobágy.

„A régi jó idők“ ...

Ha nem voltak is épen baj nélkül, tagadhatlanul jók voltak a hortobágyvidék nagyobb részére.

Híres sőrehizláló s baromtenyésztő földek voltak ama nagykiterjedésű újvárosi, debreczeni, nagyhortobágyi, angyalházi, nádudvari, p. ladányi és részben kunvárosi, magasabb fekvésű szíkes legelők, melyeket a tiszának árjai koronkint megfuttattak, de ismét odahagytak. — Számokkal lehet igazolni, hogy eme térek a tiszai gátok elkészülte előtt, négyannyi barmot, mint amennyi ezeken mostanság sanyarogva tengődik, gazdagon tartottak el.

És ez igen is természetes. Mert tudva levő dolog, hogy a szíkes gyepék adják a legtáplálóbb mezőt, ha elég nedvességgel bírnak. Bizonyosság erre az 1860-dik év, melynek tavaszán a februári nagy hóolvadásra oly sok eső jött márczius és aprilisben, hogy a hortobágyvidék tavasszal olyan volt, mintha árvíz borította volna el. Ez évben oly boldog volt a legelő, minőre idősbb gazdáink és pásztorembereink csupán azon évekből emlékeznek, melyekben a tiszai árjai korán tavasszal megöntözték a hortobágyot.

És habár nem jött is el minden tavasszal a tiszának rétöntőző árja, habár voltak száraz évek is, — ezek kivételképen fordultak elő és egyegy 1836-dik évi nagy szárazság a legöregebb gazdának életében is, mint soha nem ért rendkívüliség szerepelt.

Amellett az ily rendkívül száraz év, nemcsakugyan és kirekesztőleg a hortobágyvidéket látogatta meg; közös volt annak sanyarusága majdnem az egész országgal. Mig ellenben, mióta 1852-dik évben a Dobtól Polgárig terjedő és az Árkust és Selypest is eltöltő tiszai gátak a hortobágyvidéktől minden tiszánt elszorítottak, ez időtől fogva az egyetlen 1860-ik évet kivéve, majd mindig állandóan szárazság uralkodik a hortobágyon, dacára annak, hogy ugyanazon időben az ország más részei, sőt a hortobágytól alig 3 órányi távra fekvő Bösörmény, Hadház, Debreczen városok s egyéb helységek környékei, gyakran örvendéznek jótékony esőnek.

Sőt több évi figyelmes észrevételek nyomán bizony állíthatom, hogy Debreczentől a hortobágynak kifelé menve, a macsi pusztá, az Ondód és Hegyesnek azon részei, melyeken a vérvölgy és a pecze folyások huzódnak keresztül; továbbá Újváros és a bánomkert közvetlen környületei, három — négy jótékony eső áldásait élvezik addig, míg a kis és nagy hortobágy, Daraksa, Ohat, Zám, Mátá, Elep, Angyalháza és nádudvari pusztákon, — tehát a hortobágy közvetlen vidékein alig huzódik egyetlen — a port alig elverő permeteg keresztül.

A tiszai védgátak elkészülte, és így az 1852-ik esztendő tehát azon időszak, mely a hortobágyvidéknek régi jobb multját, sanyaru jelenétől elválasztja.

E két időszak különségét tehát a jelen nemzedék saját tapasztalásaiból ismeri. Tudja például, hogy míg a régiebb időkben Debreczennek baromtenyésztése és kereskedése híres volt, nagy kiterjedése és hasznos volta által híres meg is érdemelte, az utóbbi években az, mélyen alászállott.

Körülbelül így áll a dolog a szomszéd Újváros, Szoboszló, Angyalháza, Nádudvar és P. Ladányra nézve is. Azonban e sorok írója, részletesebben csupán Debreczenre terjeszkedhetik.

Határozottan lehet állítani, hogy Debreczen város polgári gazdálkodásának legfőbb alapja és sulypontja a hortobágyi közlegeltetés volt.

Ezen felül, hogy a nagy kiterjedésű, a tiszáraadások által majdnem minden évben rendszerint megkövített s a tiszavidék mértföldekre terjedő s állandó nagy térségei által folytonosan táplált rendszeres nyári esőzések által elevenségben tartott gazdag legelők önkint kínálták az utat, melyen a debreczeni polgárok gazdagságot keressenek, mind saját földbirtoklási viszonyaik, mind az ország politikai,

társadalmi és közlekedési viszonyai olyanok voltak, melyek őket együttesen a baromtenyésztésre s barmokkal való kereskedésre, mint rájok nézve leghasznosabbra, sőt mondhatnók azon időkben egyedül jutalmazóra vezérlették.

Debreczen város földbirtokviszonyai a mult századokban korán sem a mostaniak voltak. Birták ugyan a lakosok mindazon pusztákat, melyeket jelenben, sőt a fél Hegyes és fél Macscsal, melyek per utján mentek ki kezeik közül, — többet.

Ezen pusztáknak egyrésze állandóan közös legeltetésül szolgált; a többi része pedig ki volt osztva a gazdálkodást és baromtenyésztést üző polgárok között. Hanem ezen földek közül ama nagyterület, melyet mostanság tanyákra osztva s helylyel-közzel csinos faültetvényekkel szépítve, alkalmas gazdasági épületekkel hasznosítva bírnak a polgárok, — nem voltak ezeknek állandó birtokai.

E tanyaföldek, hét évről hét évre mind újabb kiosztás alá estek. Állandóan csak az ugynevezett házutáni földeket birták, melyek még 1571-ben mindegyik házhoz úgy kapcsoltattak, hogy egyiket a másik nélkül eladni nem volt szabad.

A mult század vége felé a birtoklási viszonyban nevezetes dolgok történtek. Jelesen a házutáni való földek beltelkek arányában és soha változást nem szenvedőleg ismét felosztattak és pedig oly meghatározással, hogy azokra állandó épületeket is szabad volt tenni. — A tanyaföldek ellenben adó arányában még akkor is csak azon fentartás mellett osztattak ki a gazdálkodást és baromtenyésztést üző, székérrel szolgáló polgárok között, hogy azok minden hetedik évben megigazíttassanak, vagy újból felosztassanak s e tanyaföldeken csak a legszükségesebb s olcsó épületeknek tétele engedtetett meg. E tanyaföldek birtoklásának állandósítása, nem előbb, mint 1819-dik évben történt. — A földbirtok amaz 1819-dik évig tartott bizonytalanságához járult azon mai napig is meglevő körülmény, hogy még a legközelebbi házutáni s tanyaföldek is messzebb fekszenek a várostól egy erős félórai járásnál, — a távolabb fekvő tanyabirtokoknak nagyobb része pedig két, három, némely részben négy órai távra esik.

Midőn már a várostól ily távol fekvő birtokok t. i. a tanyaföldek nagyobb részei a fenálló rend értelmében hét évről hét évre változás alá estek s azokra költséges épületeket tenni sem szabad, sem az újabb osztás miatti aggályból okszerű nem volt: a tanyákon oly mezőgazdaságot mely nagyban való szemtermesztésre, vagy kereskedelmi növények termelésére irányult volna, ki nem fejlődhetett. A várostól intézett gazdaságot tehát szükségből is úgy kellett alkalmazni, hogy arra lehető legkevesebb munka fordíttassék.

Az ország politikai és társadalmi viszonyai nem kevesebb befolyást gyakoroltak arra, hogy Debreczennek gazdálkodása ez irányban fejlődjék.

Tudjuk, hogy az 1848-diki politikai és társadalmi nagy változások előtt a szomszédos jobbágyhelyeken a földesurak magtárait a robot és dézma, — ugyszólván — isten kegyelméből ingyen töltötte meg. A földesurak érdekéből a jobbágy saját urbéri földeit is kénytelen volt jól mivelní, nehogy az uraság dézma vesztését szenvedjen. — Így a szomszédos helyeken a szemtermelés annyira előre volt mozdítva, hogy a robottal nem rendelkezhető, de drága cseléd és napszámosra szorult debreczeni polgár, a debreczeni piacra hozott vidéki gabnanemüket olcsóbban vehette meg, mint amennyiből saját földén kiállíthatta volna, annyival inkább, mert még azon időben vasutak nem lévén, a gabnaféléknek távolabbi helyekre tengelyen szállíttatása a rossz utak miatt lehetetlen volt; miért is azok ára rendszerint igen alant állott.

Mi volt tehát természetes, mint hogy a gazdálkodásnak oly ösvényén járjon, hol kevesebb kiadás, könnyebb kezelés és nagyobb jövedelem kínálkozott?

Ez pedig a fent kifejtett viszonyok között nem lehetett más, mint a vásárra saját lábain elsétáló barmok tenyésztése és az azokkal való kereskedés.

Meglevén ugyanis a hortobágyi nagy közlegel-

tetés nyáron, — és segítségül jöven ehez a város körüli belső legeltetés és a pallagi gulyajárás, — a gazdának majdnem minden gondja oda tért, hogy őszi és tavaszi legelőről s téli takarmányról gondoskodjék barmjai számára.

Földjeit tehát nagyobb részben gyepül hagyta, melyről a szénát csak lekaszálni s összegyűjteni kellett. Ugyannyira, hogy a mult század végén, még a házutáni földek is nagyobb részben feltöretlenül, kaszálógyepül használtattak.

A felszántott földekben is öszéletet ugyszólván semmit, csupán tavaszféleket, t. i. tavasztarlóban tengetit, csutkában zabot és árpat s legfelebb a pereszütöknek oly kedves tavaszbuzárt természetett. Mert ezen tavaszveteményeknek szalmája jobb takarmány volt a szarvas baromnak, míg a zab a ló, — az árpa és tengeri a sertésenyésztést és hizlalást mozdította elő; a tavaszélet tarlói és tengericsutkák pedig őszi és téli legelőül szolgáltak a barmoknak. És pedig, mivel öszivetések, amelyekben kárt lehetett volna tenni: nem voltak, — közösen legeltették a polgárok, házutáni való és tanyaföldeiket egyaránt; úgyhogy egyik a másikat kölcsönös elnézéssel kényelmesen és szabadon legeltette. Ha mindehez hozzá vesszük, hogy a debreczeni nagy erdőségek késő öszön, gyakran télen is, és jókor tavasszal jó legelőt szolgáltattak a barmoknak: még idegen ember is belátja, hogy csak igen erős télen s csupán míg a hó tartott, volt a debreczeni polgár oda szorulya, hogy gulyabeli marháit, méneseit lovait jászolból etesse, — és sertéseit szemem telettesse.

A polgárok ezek szerint a baromtenyésztés és barmokkal kereskedés czéljából, közös megegyezés és jóakaró elnézéssel, az összes debreczeni territóriumot úgy kezelték, hogy az a barmoknak részben nyári, részben őszi, téli és tavaszi közös legeltetésül szolgáljon.

Elképzelem, hogy némely istálózási kórságban szenvedő, könyvből puskázó theoreticus gazdák, mily szánó mosolylyal bírálnák ezen gazdálkodást. — Pedig Debreczenre nézve a multban, csak az volt, a viszonyok által parancsolva, egyedül lehetséges és hasznos.

Hogy hasznos és eredménydus volt, czáfolhatatlan bizonyosság az, hogy az 1848-diki évi nagy változás Debreczen város polgárait jóllétben, gazdagságban találta, holott azon nagy kiterjedésű pusztákat és erdőségeket, amelyeket jelenben bírnak, időről időre százezerekre menő, azon időkben a pénzviszonyokhoz mérve roppant összegeken kellett összevásárolniok, s a városi közigazgatás és törvénykezés költségeit fedezniök. Minderre képesek voltak, anélkül, hogy a fentebbi mód szerint a polgárok valamennyie által használt közös birtokokból valaha egy talpalatnyit is elidegenítettek volna.

(Folytatjuk.)

A nagyváradi-kolozsvár-brassói vasut érdekeiben.

Napjainkban, midőn hazánk politikai állapotáról, — dacára egyptár-lajthántuli lap időnkint fölmerülő kószahireinek s ujonnantámadt belproféták megváltói ígérgetéseinek, — isten tudja meddig a régi bizonytalanságban maradhatunk; jól esik, ha hazánk kereskedése, ipara s földmívelése, szóval anyagi jobbléte érdekében egészséges vállalatokat megpendíttetni s az életbeléptetéshez közelebb jutni tapasztalhatunk. Ki ne örülne, midőn hallja, hogy a magyar hitelintézet ügyét jelesbjeinknek megoldani mármár sikerült; — hogy a magyar gőzhajózás eszméje mindinkább erősebb karok által támogattatik; — s hogy a nagyváradi-kolozsvár-brassói vasutvonal ügyei napról napra előhaladnak.

E vonal iránt elmondandó nézeteinkre vagyunk bátrak fölhevni a nagy közönséget s az illető bizottmány pártatlan figyelmét.

Már a magyargazdasági egylet küldöttségének fogadása alkalmával oda nyilatkozott Ő Felsőge, mi-

szerint e vonal az ő teljes részvétét bírja; legközelebb pedig ezen vasuti bizottmány küldöttségének ismételve kijelentette, hogy „miután tudja, mily élénk reményeket köt az ország e vállalatához, annak létesülését ő is ohajtja, mert nem ismeri félre azon befolyást, mit ezen Magyar és Erdélyországot egymással, úgy birodalma többi részével szorosabban összekötő vasut, ezen két ország gazdag jövedelmi forrásainak megnyitására gyakorolni képes; s épen ezért ezen vállalat létesülése kiváló figyelme tárgyát képezendi; a kérelmet azonnal tárgyalás alá véteti s örvendeni fog, ha ide vonatkozó elhatározása az ország ohajtásával fog találkozhatni.“ Midőn ily nyilatkozat mellett, a vállalat élén oly hazafiakat szemléltünk, kik annak kivételére a haza és ügy iránti szeretetből minden lehetőt megtenni fognak; nem kételkedhetünk, hogy e vonal életbeléptetése minél előbb sikerülni fog.

Tökéletesen osztjuk a „Hortobágy“ 3-dik számában — a — által Debreczen s vidéke helyi érdekében elmondott nézeteket s meg vagyunk győződve, hogy ha már a tiszai vasutvonal megállapításánál e nagy magyar városra ön hibáján kívül majd semmi tekintet nem volt, most, midőn a váradi-kolozsvár-brassói vonalról van szó, ha nem Debreczennek s legközelebbi szomszédos vidékének helyi érdekei, de az országos kereskedelmi érdekek méltó figyelembe fognak vétetni.

S épen azért, mert e vonal létesülése iránt teljes reményünk van, épen azért, mert e vonalnak két testvér országot egymással s a birodalom többi részével, a kereskedelem és ipar, úgy az ezekhez nélkülözhetlen személyes közlekedés szempontjából szorosabban s lehető legcélszerűbben kelletvén összekötnie, az illető bizottmány figyelmét kinyerni hiszszük: ez ohajtott cél elérhetése iránti nézeteinket a lehető egyszerűen adjuk elő.

Mindenki előtt tudva van, hogy a Pestről jövő vonal jelenleg Püspökladányig futva, onnan két ágra oszlik; egyike Debreczennek s onnan Miskolcz és Kassáig, másika Berettyó-Ujfaluig s onnan Nagyváradig vonul, honnan majd az új vonal Kolozsvár s Brassó felé vezet. Miután kétséget sem szenved, hogy rövid évek alatt a vasut Kassától a határig s onnan Galicziába is kiépítetik; nagyon természetes, hogy a Galicziától Brassóig futó vonal az általa érintett s megközelített vidékek jövedelmi forrásainak megnyitására s szükségleteinek könnyű beszerezhetőjére nem kis tényező leend.

Nem is említve, hogy a 12 négyszög mértföldnyi határral bíró Debreczen s közel vidéke, gazdasági s másnemű üzlet által eléállított terményi s iparcikkjeinek N. Várad s Erdélybe szállításánál, Püspökladány felé kerülve nem kevése nyommasztatik; nem említve, hogy e nagy kerülő utvonal, — mindamelllett, hogy Debreczen és Várad között élénk forgalom van, de az árucikkek időnyerés s olcsóbbság miatt közönséges tengelyen szállítatik, — köztudomásra kellő jövedelmet nem adott; egyedül az országos érdekeket ohajtuk figyelembe vétetni.

Ha a váradi-kolozsvár-brassói, úgy a debreczen-kassa-galicziai vonal készen leend s ez egész vonalmellettiek egymással kereskedési s üzleti összeköttetésbe jönnek: nem sok magyarázatra van szükség, hogy úgy a személyes közlekedés, mint az árucikkek szállításánál a lehető legrövidebb s így legkevesebb időve sztéssel járó ut a legcélszerűbb, legolcsóbb s legkényelmesebb; minthogy pedig jelenleg e vonal Püspökladány felé Nváradig két annyival is hosszabb, mint Debreczentől egyenesen Nváradig: az olcsóság, kényelem s ami legtöbb, az időnyerés el nem éretik.

(Folytatjuk.)

Szegény gazdagok és dus szegények.

Nincs szánandóbb tagja a társadalomnak az oly gazdagnál, ki a vagyonszerzést nem az élet céljához vezető utnak, hanem az élet céljának tekintti. Fáradalmakkal küzd, véres verejtékkel eszi kenyerét, sőt olykor azt is megvonva magától, az éhség kinaival győtrődik, csak hogy vagyona fölött utálatos gyönyörben kéjelegve elmondhassa: ez mind az enyim! — Nem érti a szentírás példázatát az ő szövetségi testvérekről, kik közül az érdemelte ki az atya megelégedését, aki a rá bizott pénzt sem el nem ásta, sem el nem tékozolta, hanem becsületes üzletben gyarapította, hogy azzal magának és embertársainak hasznára legyen. — Nem érzi, hogy mind az a vagyon, melyre pénz után sovárgó kezét teszi, az emberiség oltáráról elorzott kincs. Nem bírja felfogni a társadalom célját, mely azért alakult, hogy mindazt, mi egyesek tehetségét meghaladja, közös erővel létesítvén, az emberi tökéletesség minél magasabb fokára eljuthasson.

Minő szegény az ily gazdag!

Ellenben mily gazdag az oly szegény, ki munkával és fáradsággal összeszerzett vagyonkáját úgy osztja

fel, hogy egy részén az élet nélkülözhetlen szükségzeit, másikon a híven teljesített kötelesség és jótettek boldog érzetét szerzi meg magának; aki gondoskodik ugyan magáról és az övéiről, de nem feledkezik meg embertársairól és a közszükségekről sem!

A föld minden zugában léteznek szegény gazdagok s képzelhetetlen, hogy városunk sok ezer lakosa közt is meg ne forduljon egy-kettő.

Az ily szegény gazdag mindjárt feljajdul, mihelyt olyat hall és lát, ami nem egyenesen és közvetlenül az ő gazdagulását mozditja elő. Nem gondol ő a mult dicsőségével, a jelen kötelmeivel s az utókor üdvével s reszkette öleli az aranyborjút, ha oly célra kértik megnyitni erszényét, mely közvetlen anyagi nyemreményt nem ígér.

Igy zudultak fel az utóbbi időkben néhányan a színházépítés eszméje ellen, mondván, hogy jobb lett volna az ide fordított pénzt templomépítésre fordítani.

Sajátságos, hogy az ilyen emberek, mihelyt segélyök a közjóra igénybe vétetik, mindjárt a közvagyongra utalnak, melyet ők kimeríthetlennék tartanak, noha nemcsak gyarapítására közre nem munkálnak, hanem sérthetlenségét is a népesség minden osztálya közt ők tisztelik legkevésbé.

Meggondolták-e ez emberek, hogy városi és egyházi közönség két egészen különböző testület? s bár a hely. hitv. egyházközség, mint a városi lakosságnak tulnyomó többsége, a pénztár állásához mért aránylagos segélyt méltán várhat; azt, hogy templomépítési költségeit egészen a több vallásfelekezetet képviselő város pénztára fedezze, jogosan nem követelheti.

Tudják-e ez emberek, mi az a színház? Nem olvasták-e a multak könyvéből, hogy midőn nemzetünk háromszázados álom után új életre ébredt, városunk volt az a hely, hol az első magyar nyelvtannal egy időben az első magyar színészet is megszületett? — Nem tanulták-e meg saját tapasztalásból, hogy nemzeti színészet egyik főtámasza a nemzeti nyelv és irodalomnak s a legcélszerűbb eszköz arra, hogy nemzetünk visszatekintve multjára, tisztelni tanulja az ősök szokásait, követni jó példájokat, kerülni tévedéseiket?

Mennyire helyes volt a nemzet eljárása, midőn törvényhozásilag átvette a magyar színügy ápolásának gondját, megmutatta a mult évtized által nyújtott tapasztalás, midőn nemzeti nyelvünk a közügyek teréről leszorítottva, hoszu ideig a színház volt nemzeti-ségünk menhelye.

Káromlást szól azon debreczeni polgár, aki az állandó színház létesítésére szánt kiadást epés kifakadással emlegeti.

Dicséretedre legyen mondva Debreczen derék törzsnépe, e kifakadás nem a te ajkaidról jó. Te tehetségedhez képest járulsz a közügyekhez, és a nemes czélokban gyönyörűséget találsz.

Igyekezél polgártársaidat is meggyőzni arról, hogy szégyen volt Debreczenre a magyar színészet bölcsőjére nézve, hogy magát az állandó színház építésében más városok által megelőztette s dicsőség, hogy most olyat épített, mely nemcsak hazánkban, de külföldön is ritkítja párját. Igyekezél őt meggyőzni, hogy e nagyszerű állandó színház fentartása leginkább az ő kötelességük.

Valamint rajtok fekszik — amennyiben reformátusok — azon kötelesség fő része is, hogy az istennek tiszteltetéséért szánt kis templom Debreczenhez méltóan felépíttessék s ha voltak a város közepén tizedek, melyekből sokkal kevesebb kegyadomány gyűlt a kis templom javára, mint némely külvárosiakból: e hiányt kipótolni az ő mulasztatlan feladatuk.

Magad pedig felvilágosodott és kegyeletes törzsnépe Debreczennek, haladj eddigi utadon; légy szóval és tettel pártolója minden szépnek és jónak; fáradozzál kötelességed és adakozzál tehetséged szerint, mert csak közösen működve érhetjük azt el, hogy Debreczen nagy, dicső és országszerte emlegetetté legyen.

Hortobágyi bojtár.

Széchenyi és az angyalok.

Midőn megdicsőült nagy hazánkfia, a tiszaszabályozás tekintetéből a szép tiszavidéket bentazta, többi közt egy derék kunvárost is meglátogatott.

Ki ne látta volna magyar szivességgel a legnagyobb magyart? ki ne igyekezett volna mindent elkövetni, hogy egyik-másik városba érkezése valódi ünnepély legyen? E derék város is előállította a lehetőt, hogy kedves vendégét minél jobban megtisztelhesse; az utcák ünnepies színbe öltöztek, minden ház kicsinosított, kivilágítás rendeztetett. A város azon részén, hol a gróf bemenendő vala, csinos diadalív állított fel, megrakva tarka színű poharakkal, melyek vakító fényt valának árasztandók; a diadalív egyik oldalán ott volt az ország czimere a hármashalom, ennek ormóján az apostoli kereszt s a négy folyóval, másik oldalon a tisztelgő város czimere ra-

gyogott; a diadalív tetejét pedig, mint főhelyet, Széchenyi átvilágított arczképének kellett elfoglalnia s ezt kétfelől szárnyas angyaloknak tartani.

A toronyból adott jelre, tömzsi mozsarak durrogása tudtul adta, hogy a nagy vendég átlépte a város határait. Bezzeg lett sürgés-forgás, lámpagyújtogatás, rendezkedés, mozgás és zaj a városi lakosság s a szomszédokból besereglett nép között. Legnagyobb volt azonban a szép szóval és könyökkel való igyekezet, melylyel magának és övéinek mindenki alkalmas helyet igyekezett szerezni, hogy a kedves vendéget minél kényelmesebben és jobban láthassák.

Félóra mulva minden tündéres fényben ragyogott, a görög tüzek meggyújtattak, a magyar tűz pedig harsány éljenzésben tört ki a megérkezett kocsik láttára.

Az első kocsiban a gróf ült, balján a kunkapitányyal. Megérkezte észrevehető lett volna, csupán az őt fogadott üdvkiáltásról is, melybe az ő s Rákóczy-induló izgató hangjai vegyültek.

A diadalívhez eljutván, a gróf egy gyors pillanattal az egész művet átfutá s észlelését szokott jó humorával, e szavakban tudatá a mellette ülővel:

„Kedves barátom! nem tartom ugyan magamat valami szép daliának, de azt hiszem, hogy e transparent képnél mégis derekabb legény vagyok. — Hanem az angyalok, — azok igazán jók, becsületére valnak a művészek.“

Vidám lakoma, felköszöntések, zene, táncz stb. s azzal vége volt az ünnepélynek. — —

A derék kun város számadási jegyzőkönyvében azon időről a többi közt következő tétel fordul elő:

„A két angyalnak 20 itcze ó bor.“

Hogy e különös tétel valamely későbbi vizsgálót kétségre ne ejtsen, meg kell azt magyaráznunk.

Isten tudja: honnan, honnan nem kerített a derék város egy festészt, ki a diadalívhez s a középületekhez szükséges átlátszó képeket, czimereket, czifrákat elkészítse; elég az hozzá, hogy a „művész“ elkészített mindent, de mikorra a két angyalra került volna a sor, szegény feje — hisz ő is ember volt, — kikopott az időből s a lehetlenséget belátva, az ünnepély napján közölte az előjárókkal. — Tanács tartatott s a két angyal elmaradhatatlannak határozottatott. — Hosszas utánjárás után végre két fiatal, bajszatlan ácslegény ajánlkozott azok közül, kik a diadalívet felállították, angyalokul, — 20 itcze ó borért. Az alku megtörtént, az ujmódi angyalok szárnyat öltöttek izmos vállakra s az arczképet, a menet elvoluttaig, közmegelegedésre mozdulatlanul tartották.

Ez magyarázata a ... i jegyzőkönyv azon tételének, hogy: „A két angyalnak 20 itcze ó bor.“

Könyvismertetés.

A magyar alkotmány története. 1 kötet, írta Ladányi Gedeon; kiadta Telegdi K. Lajos. Ára 1 frt.

Reméljük, hogy a magyar irodalomban, kivált a jelenlegi viszonyok közt, sokszoros figyelmet érdemlő s különösen az iskolai használatra szánt kézi könyvek sorában hízagot pótló ezen művet szakférfiak részletes bírálatra fogják méltatni. Mi ily széles ismeretet igénylő feladat megoldására magunkat hivatva nem érezhetvén s e lap szűk terjedelmét ismervén, elégnék tartjuk e helyen és ez alkalommal e mű ismertetésére csak annyit mondani, hogy az nemcsak iskolai növendékeknek, hanem a magyar állam közjogi viszonyait alaposan ismerni vágyó honpolgároknak is érdekes és épületes olvasmányul szolgálhat; annál fogva nagyon ohajtuk, hogy a legrégebb történelmi kútfők alapos tanulmányozása után, nagy gonddal és szakavatottan összeállított művet, különösen az iskola falai között a mult 12 év folytán kikerült s az azon időszakban érvényre emelt tanrendszer következtében, e téren a szükségesnél kevesebb ismerettel bíró nemzedék komoly olvasmánytárggyá tegye.

Csupán a mű nagyon is iskolai irmodora ellen tehetnénk némi megjegyzést, azonban tekintve azon körülményt, miszerint az, iskolai használatra iratott, ezen kifogás fölemlítését mellőzhetőnek találjuk. A korszakok felosztását illetőleg is volnának némileg eltérő nézeteink, azonban e nézetünkre sem kívánunk kelletlenül nagyobb súlyt helyezni, miután figyelmetes tanulmányozó, a korszakot alkotó eseményeket szerző rendszere mellett is felimerheti. Végre kívánatos lett volna, hogy a kereskedelmi és pénzügyi törvényhozás mozzanatait egyik-másik korszakban, részletesebb fejtegetés tárgyává tegye.

Egyébiránt a mű belbecse tagadhatlan, amennyiben ezer éves alkotmányunk sokszoros változatait meg nem hamisított történelmi adatokkal kísérve, iskolai növendékek is oly vezérfonalat nyújt, mely után haladva, magának a magyar állam közjogi viszonyairól világos képet alkothat.

— A pesti lapok debreczeni vízvezetéséről szólnak, mely a létesüléshez közel állna. Mi helybeliek a legtöbben bámulva kérjük: honnan, hogyan, ki által és miből adatik meg nekünk a legnagyobb áldások egyike, tiszta egészséges és könnyen megszerezhető bő víz?

Mi magunk is ohajtottuk és ohajtjuk a jótétet, több ízben fel is szólaltunk érte; de az újban felmerült eszmék és tárgyalások nem emlegettük, mert azok még csak eszmék és tárgyalások. Azonban miután a pesti lapok szólottak: a helybeli közlönynek fel kell emelni a vékát, mely alá az ügy világossága eddig rejtve volt.

Richard apát köztünk járván, 3 pontot jelölt ki a homokkertben, melyek között 5—6 lábnyi mélységben gazdag források csergedeznek. Az apát szerint itt egymással összeköttetésben 3 kut lenne ásandó s ezek vize egy, a váradutczai két kut táján ásandó nagy víztartályba vezetendő, honnan aztán csövek segítségével az egész várost el lehetne látni jó vízzel, még pedig olcsóbban, mint az ártézi kutakból.

A városnak ivóvizben szegényebb nyugoti része alantabb esik mint a homokkert széle. P. o. a széchenyiutca vége 9 láb és 4 hüvelyknyivel fekszik lentebb. Ide tehát csöveken, minden segítség nélkül elfolynék a homokkerti víz. — A főiskolátér azonban 8, a péterfiakapú 9 l. és 9 h., a városháztér 10 és fél lábbal, a czeglédu. kisajtó pedig 14 és fél lábbal fekszik magasabban a váradu. végenél. — Azonban ha gőzszivattyúval a homokkerti tartályokból 40 láb magasságnyra emeltetik a víz, e magasságból, a föld alatt 4 láb mélységre fektetett csövezeten a város legmagasabb részeire is úgy el lehet azt vezetni, hogy akár szökőkutat is képezzen.

A blanksói vasgyár azon ajánlatot tette a városnak, hogy a szükséges csöveket és gépeket kiállítja, úgy, hogy két évig kamatot sem kíván, két év eltelté után pedig 8 év alatt 6% kamattal fizettetik a tőke vissza. Bürgermeister pesti kutmester a homokkerti víztelepek mellett egy új s szerinte gazdagabb víztelepet mutatott ki azon helyen, hol a vasut a homokkerttel össze jön. B. ur azt javallja, hogy a Richard források vizeit is e helyen kell tartályba gyűjteni s ide állítani a gőzszivattyút. Az összegyűjthető vízmennyiséget naponként 10—12000 akóra teszi s a vizadó és tartó 6 kut költségeit 24,000 frtra számítja.

Egy bécsi művész, kit vizkutatás tekintetében második Richard papnak mondanak, félannyi költséggel ajánlkozik ama hat kut vizét össze gyűjteni s naponként 30—40,000 akó vizet ígér.

Az eddigi adatok nyomán, következő előleges költségvetés látszik készíthetőnek, hatvan, városi kutat véve fel alapul: Vascsövek 48,000 frt. — vasozlopok kútfőknek 5760 frt. — gőzgépek, katlanok 24,000 frt. — a csövek lerakása 10,000 frt. — a nagy víztartály s a külső 6 kut a bécsi ajánlat szerint 12,000 frt. — összesen 99,760 frt. — Ez azonban csak hozzávetőleges számítás, mely a körülményekhez képest tetemesen változhatik.

Látható egyébiránt, hogy a vízvezetés, melynek szükségét mindnyájan nagyon érezzük, természetileg nem s pénzügyileg sem épen lehetlen, de az is látható, hogy annak ügye nem áll azon ponton, melyen állani elhamarkodott tudósítások nyomán látszott. — A pesti lapokban emlegetett gőzmalom pedig nem egyéb agyrémnél.

— Kaszinóegyletünk ma d. e. 10 órakor tartja évi rendes tisztújító közgyűlését.

— Némi keserűség fog el, midőn a pécsi kaszinó múlt évről szóló jelentéséből olvassuk, hogy 454 tagja van, míg a miénk ivét eddig mintegy 300-an irták alá.

A kaszinóknak rendeltetése, hogy minden egyesülésnek magvát, kiindulási pontját képezzék, hogy a nemzeti könyv- és lapirodalmat tetteleg pártolják, hogy indítványozói, kezdeményezői, előmozdítói legyenek minden szép és jónak, minden helyes eszmét felkaroljanak és fejleszsenek, a jótékonyt kezeljék, a hiányokat javitgassák, az erőket összetartsák, — s ily egyletnek kell a mi városunkban részvétlenség miatt megkötött kezekkel vesztegelni.

Szomorú dolog ez Debreczen lakói! s valóban szükséges, hogy mielőbb nagy számban seregjeltek azon intézetünk körül, melytől az eddigi mérvű pártolás mellett semmit, tömeges részvét mellett pedig mindent várhattok.

— Az Emlékkerttársulat még a múlt nyár végén elhatározván, hogy a kertkerítést, a pénzerőhez képest hacsak egy, vagy két oldalon is elkészítteti, egy müncheni gyáros megbízott, hogy a már közlött rajzok alapján mintákat készítsen. — Ennek folytán a gyáros közelebb hat mintát küldött le hengerzett vasból, kettőt természeti nagyságban. — Felhívjuk a szakértőket, hogy e mintákat az „István“ g. m. társulat czegléduczai irodájában tekinthessék meg s amennyiben

magok vagy mások nevében az anyag kiállítása vagy a mű elkészítésére nézve ajánlatot tehetnének, azzal az emlékkerttársulat elnöke: Csanak J. urhoz forduljanak. Kívánatos volna, hogy úgy anyag, mint munka tekintetében külföldre ne szoruljunk s úgy tudjuk, hogy helybeli s hazai ajánlatok örömmel fogadtatnának.

— Elismeréssel közöljük a városi Tanács azon közelebbi határozatát, hogy két iskolát, egyet a péterfiakapú s egyet a czegléduczán, jövő tavasszal felépíttet.

— A „Sürgöny“, melynek sapapája alól minket vidéki lapokat a minap jól megtépasztak, közelebbi számai egyikében furcsa leczkét ad nekünk a discretióból. — Leírja ugyanis, hogy a kis templom újra építéséhez beküldött tervek közül egyik nagyon szép, — „szerves tagozatokkal,“ — „nyolcz szögbe futó szentélylyel,“ — „a falakat befejező párkány közepén szigoruan szerves alakú toronnyal,“ — benne „a vonalak átmetszete nyugodt formákkal tagozódik a szélesen kifeszített menyezet alatt,“ — s „a szöszék a szentély közepén emelkedik.“ — Az ujdondász e cikket az által „kögiti szerves egészszé,“ hogy azt szentélyes és hölgykarzatos létere a ref. vallás szellemének megfelelőnek és „a nemzeti jelentőséget illetőleg is jellemzőnek“ állítja.

Szakértőktől tudjuk, hogy a kérdéses mű többet ér, mint tréfás nyelven irt ismertetése; annál inkább sajnáljuk, hogy az indiscret ujdondász végül Feszli urat, mint szerzőt megnevezi és e fölfedezés által a pályázat menetét akadályozza. — Mit használnak a jeligés levelkék, ha azokba előlegesen bepillantani szabad? és mit jelent a titkos pályázat, ha egyes pályázók neveit ujdondászok, vagy magok a pályázók kikürtölhetik? — Ennyire valóban Amérikában is alig haladtak. — Nem tudjuk: mit fognak e tárgyban végezni azok, akik a pályázatot hirdették? nézetünk szerint most már az a „consilii,“ hogy vagy a kérdéses terv, ha a jeligés levelek felbontásakor csakugyan Feszli uréna bizonyulna, a pályázhatástól utólagosan is elmozdittassék, vagy a többi jeligés levél is előlegesen felbontassék; azaz vagy csupa névtelenek, vagy csupa megnevezettek pályázhassanak együtt.

— Patay István ur, Debreczennek 1861-ben egyik országgyűlési képviselője a napokban életveszélyben forgott. Ugyanis a Széchenyiutczán kocszván, lovai neki szilajodtak s a kocsit felborították, mely alkalommal P. ur oly erővel vágódott ki kocsjából egy czölöphez, hogy jobb szemöle föltt a homlokcsont meghasadt. A súlyos sérülés egyébiránt nem volt halálos és a sérült jobban érzi magát. — A társaságában volt ifj. Péchy Tamás ur szintén kapott a lábán, de már kevésbé súlyos sérülést.

— Hir szerint tervben van a nagyerdei kádfördőhez gőzfördőt alkalmazni. — Bármennyire ohajtjuk is ily nemű jótékony intézet létrejöttét: sajnálunk kell, ha e kisszerű, — jól értesült körökben halljuk kisszerűnek nevezetni, — a különben már sokáig úgy sem halasztható nagyobb mérvűnek létesítését akadályozni találná; annyival inkább, mert csupán oly gőzfördőintézet felelne meg az általános ohajtásnak, mely benn a városban építettén, mindenki által, télen is kényelmesen látogattathatnék, sőt talán a várost egy új önálló, diszes épülettel gazdagítaná.

— Mint hiteles forrásból értesülünk: városunk jelenlegi hatóságának gázvilágítás végetti folyamodására a nmlgu helytartótanács várva várt engedélye már leérkezett. Most tehát nincs egyéb hátra, mint a világosság.

— Arról is értesülünk, hogy a hatóság kísérletet akar tenni: vajjon nem volna-e czélszerű a város utait fa helyett kövel burkolni?

— A ref. egyháztanács f. hó 21-kén tartott ülésében folytatott az árvatartó pénztár ügye fölötti tanácskozás. — Érdekes és elég higgadtan folytatott vitatkozások után, az elnökség azon kérdést tűzte ki: tárgyalassék-e az ügy érdemileg, vagy — mint az egyháztanácsra nem tartozó — mellőztessék? — A szavazás nyiltan történt s 29 szavazattal 27 ellenében elhatározott, hogy az árvaház ügye tárgyalás alá vétessék; az idő azonban eljáván, az érdemleges tárgyalás más ülésre halasztott. E másik ülésben minden előtt azon kérdés fog eldöntetni: hogy miután az árvapénztárt képező 256000 frtnyi tőke két felé osztott s felerészét a r. kath. clerus tetteleg átvette: mi történjék a protestans felekezet részére maradt másik felerészszel?

A 21-ki ülés másik tárgyát az id. Nagy József 10,000 frtos alapítványának ez évi kamatát élvezendő ifjak kineveztetése képezte. Az alapító úgy kívánta, hogy a kinevezéshez a superintendens, főgondnok, lelkesek s a gazd. biz. elnökén kívül még két presbyter választassék, mely kívánathoz képest titkos szavazattal Szabó Bálint és Kis Lajos urak elválasztattak.

— Bignio, nemzeti dalművészetünk egyik legjelesebb tagja, márczius elején néhány vendégszerepet

adand Reszler szinpadán. — Tehát hang lesz; ohajtjuk hogy aztán kong ne legyen rá a rim.

— A f. hó 20-ki álarcos bál, úgy halljuk népe-sebb és vidámabb volt, mint körülményeink közt várni lehetett s a jó siker által buzdítatva, Reszler ur febr. 3-kán egy másodikat szándékozik rendezni.

— Egy helybeli szegény asszonye héten szomorú áldozata lett vigyázatlanságának. Ugyanis magának orvosságot s kutyájának mérget vásárolván, tévedésből maga vette be a mérget s kínos halált halt.

* A kertészeti egyletnek jan. 20-án tartott választmányi ülésében elhatározott, hogy az izlelési jegyzőkönyvből, ezentul csak olyan gyümölcsökről közöltetnek észrevételek, melyek az izlelésre tökéletesen alkalmasok, például sem éretlenek, sem túleretek nem voltak; egyszersmind azon gyümölcs és dinnyefajok összeírása és megismertetése is elrendeltetett, melyeket a választmány közterjesztésre méltóknak ítélt, még pedig azon forrásnak megnevezése mellett, honnan egyik vagy másik fajt biztosan s legjobb minőségben meglehet kapni. A csarnoknak jövő pünköstig leendő fentartása kimondatott. Továbbá, hogy az egyleti kertnek talán századokra terjedő megalapításában annál biztosabban járhasson el a választmány, a tervkészítésre helyben ajánlkozott szakértőkön kívül H. Lukácsy Sándor, Glocker Károly enyingi főkertészt is felkéri, — megküldvén nekik a kert térképét, — hogy ők is készítsenek egy-egy tervet, illendő tiszteletdíjért, hogy több terv közül lehessen a mind czélszerűsége, mind szépsége nézve legjobbat kiválasztania. Végre tisztújító közgyűlés napjaul febr. 1-ső napja tűzetett ki.

— A depr. kertészeti egylet gyümölcskiállításai csarnokában, koronként tartott gyümölcsizelés és észlelések eredménye:

November 15.

Ismeretlen nevű körte Karap Sándortól, közép nagy, nem eléggé érett, keményhúsú, bő nedvű, igen jó ízű; szaporításra nagyon érdemes.

Lauer husvéti vajkörtéje Karap Sándortól, nagy gyümölcs, nem eléggé érett, annál fogva még keményhúsú, elég leves, jó ízű, szaporításra érdemes.

Catillac körte Kiss testvérektől Boldogfalváról, nagy gyümölcs, nem igen érett, és így nem eléggé észlelhető, keményhúsú, kevésbé leves, fanyar ízű, legfelebb csak befőjtani való, szaporításra nyersen élvezés végett nem érdemes.

Chinairanét Waltertől, közép nagy gyümölcs, nem volt eléggé érett, keményhúsú, kellemes savanyu, középszerű leveles.

Casselikiranét Waltertől, igen kicsiny, túlerett, nagyon kásás, levetlen, izetlen.

Színház.

Jan. 14. »A velencei kalmár.« Irta Shakespeare. Ford. Vajda P.

Jan. 15. »A troubadour.« A kolosvári színház »első« énekesnője Marcelliné asszony, Leonora szerepében, mint vendég. A vendégművésznő hangjában el kell ugyan ismerünk a kellemet es képzettséget, de hiányzik belőle az erő, melyet a mai közönség — s nem mindig méltatlanul — egyik főkélléknek tekint.

Jan. 16. »A huszáresim.« Vahot I. énekes népsziműve 5 szakaszban.

Jan. 17. Zöldy Miklós és Róza javára: »Az ördög és a párisi vak nő.« Dr. 4 felv. Franciaából Follinus. — Mondanunk sem kell, hogy az est hőse Zöldy volt gr. Saint-Germain szerepében, kt mellett Foltényiné méltóan szemlélyesíté Appiani marquisnét. Zöldy Róza bármily szorgalommal igyekezett is Blanche szerepének megfelelni: nem feledtethe az általános nézetet, hogy a komolyság nem áll még lényéhez oly jól, mint gyermek, naiv szerepek vidorsága. Foltényi ügyes Papillon volt. Kár, hogy épen e jeles színésznünk bának legkegyetlenebbül szép magyar nyelvünkkel s „szarva“ helyett „szarvája“ féleket mond, amit aztán mások is követnek, mondván „szeszély“ helyett „kedély“ s több efélet — A tele színház vidáman emlékeztetett a múlt év aranjuzei bevételeire.

Jan. 18. »35,333 frt és 33 kr. naponként.« Francia vigiték 3 szakaszban. Ford. Mártonffy Fr. — Foltényi (Grival) folytonos jó kedélyben tartá a szép számu közönséget. — Már Julcsa (Jeannette) kedves alak volt, csak hogy fejével olykor ütényt verni látszott a szótagnak, és szemöleinek felfel vonásával igyekezett csinos arcának ártani.

Jan. 19. »Borgia Lucretia.« Donizetti dm. Marcelliné asszony a czimszerepben ma jobban kielégített, mint 15-kén s a szép dalmű nehezebb részeit is elég könnyedséggel vitte keresztül — Mezeyt (Alfonzo) azért nem említjük különösen, mert ő rendszerint kielégít.

Jan. 21. »A Cid.« Dr. 5 felv. Irta Corneille. Ford. Hegedüs L. — Kitűnő volt Foltényiné (Chimene) különösen azon jelenetben, midőn D. Rodrigo véletlen meglelték a szerelem és gyűlölség közt keblében kelt tusát ábrázolta. — Sánta egyike a színészet gyöngyeinek saját szerepkörében, de sokat árt magának oly szerepek adásával, minő Don Fernando, Castilia királya. Ő pompás csikós, dicső bakancsos, és ragyogó magyar parasztember; de hőszerepekben az arczfönség és hangméltóság hiánya tépdesi babérait.

A szerkesztő izenete.

Karakán Mártonnak és mindenkinek. — Kéziratokat csupán azon esetben adok vissza, ha a visszaadást előre határozottan ígértem, és ha a kézirat okmány, vagy különös értékű. Azt nem vállalhatom magamra, hogy a használatlan kéziratoknak gondját viseljem. Azok általános szokás szerint megsemmisíttetnek.

59^{dik} ÁRJEGYZÉK

az „István“ gőzhenger-malom gyártmányairól.

(Debreczenben költségmentesen, készpénzfizetés mellett, osztrák értékben, kötelezettség nélkül.)

A. asztali dara nagy szemű	14 frt.	40 kr.
B. ugyanaz apró	14	40
C. dara középszerű	12	40
0. királyliszt	13	40
1. lángliszt	12	20
2. montliszt	11	—
3. zsemlyeliszt	9	80
4. fehérkenyérliszt 1-ső rendű	8	—
5. ugyanaz 2-dik	7	—
6. barnakenyérliszt	5	40
Kétszerliszt	6	30

Rozsliszt 1-ső rendű	7	20
Rozsliszt 2-dik rendű	4	80 kr.
00. árpakása	11	—
0. árpakása	13	—
1. árpakása	11	—
2. árpakása	9	—
3. árpakása	6	50
4. árpakása	6	—
Árpaliszt	2	40
Dereze	2	40
Lábliszt	2	40
Korpa	2	—
Buzaalj	2	80

Minden zsákért 1 frt. 5 kr. lefizetendő. E betétet azonban a vevő visszakapja, ha a zsákot, az elvitel számított legfeljebb 3 hó alatt, hiba nélkül, bérmentesen visszazsállítja.

Debreczen 1862. Nov. 6.

A „Hortobágy“-ra a homlokzaton olvasható fel-tételek mellett folyvást elő-fizethetni. — Hirdetések pontosan és jutányos árért közöltetnek. — Minden kül-demény vagy értesítés a szerkesztő-kiadóhivatalba (Czeglédu. Bankiház) inté-zendő. — Ugyanott kapható az állandó színháznak kő-metszetű diszes képe, 1 ofrt-jával.

Piaczi közép áruk.

	Buza.		Kétszeres.		Rozs.		Árpa.		Zab.		Tengeri.		Marhabus.	Időjárás.	Irányzat.
	frt.	kr.	frt.	kr.	frt.	kr.	frt.	kr.	frt.	kr.	frt.	kr.			
Debreczen. 1863. Jan. 20.	3	40	2	80	2	10	1	60	1	40	2	40	16		
Pest. 1863. Jan. 22.	4	10	—	—	2	62	2	10	1	51	2	45	—		
Nagyvárad. 1863. Jan. 20.	3	65	2	65	2	30	1	90	1	60	2	30	17		
Derecske. 1863. Jan. 16.	3	30	2	50	2	40	2	—	1	60	2	50	—		
Belényes. 1863. Jan. 15.	5	50	3	—	2	80	—	—	1	50	2	40	—		
Miskolcz. 1863. Jan. 21.	3	25	2	50	2	20	1	55	1	20	1	75	—		
Nyiregyház. 1863. Jan. 17.	3	—	2	25	2	5	1	55	1	25	1	90	—		
S. A. Ujhely. 1863. Jan. 17.	3	20	2	55	2	15	1	55	1	3	1	70	—		
Eger. 1863. Jan. 16.	3	20	2	75	2	20	1	55	1	10	1	80	—		
Szeged. 1863. Jan. 20.	3	30	—	—	2	35	1	90	1	85	2	5	—		

Bécsi börze. 1863. Jan. 21 — Egy cs. arany 5 fr. 60 kr. — 5 fr. 62 kr. — Ezüst 113 fr. 00 kr. — 115 fr. 50 kr.

MENETREND

a tiszavidéki vaspályán. — Érvényes az 186^{2/3} téli havakra.

I. Kassa és Nagyváradi Pesti és Bécsi felé		II. Arad felé		III. Kassa és Nagyváradi Pesti és Bécsi felé		IV. Arad Pesti és Bécsi felé	
Bécs . . . . . ind.	8 óra — perc este	Bécs . . . . . ind.	8 óra — perc este	Kassa . . . . . ind.	5 óra — perc reg.	Arad . . . . . ind.	9 óra 33 perc déle.
Pest . . . . . „	6 „ 25 „ reg.	Pest . . . . . „	6 „ 25 „ reg.	Forró-Encs . . . „	6 „ 25 „ „	Csaba . . . . . „	11 „ 59 „ „
Czeglédu . . . „	9 „ 27 „ „	Czeglédu . . . „	9 „ 27 „ „	Miskolcz . . . „	7 „ 52 „ „	Mező-Tur . . . „	2 „ 20 „ délu.
Szolnok . . . „	10 „ 27 „ „	Szolnok . . . „	10 „ 27 „ „	Tokaj . . . . . „	9 „ 35 „ „	Szolnok . . . „	4 „ 18 „ „
Püsp.-Ladány . .	1 „ 26 „ délu.	Püsp.-Ladány . .	1 „ 26 „ délu.	Debreczen . . . „	12 „ 12 „ délu.	Czeglédu . . . . . ér.	5 „ 31 „ „
Debreczen . . . „	3 „ — „ „	Debreczen . . . „	3 „ — „ „	Püsp.-Ladány . .	1 „ 45 „ „	Pest . . . . . „	8 „ 37 „ este
Tokaj . . . . . „	5 „ 25 „ „	Tokaj . . . . . „	5 „ 25 „ „	Szolnok . . . . . „	4 „ 44 „ „	Bécs . . . . . „	6 „ — „ reg.
Miskolcz . . . „	7 „ 24 „ este	Miskolcz . . . „	7 „ 24 „ este	Czeglédu . . . . . ér.	5 „ 41 „ „	Nagyvárad . . ind.	10 „ 6 „ déle.
Forró-Encs . . . „	8 „ 44 „ „	Forró-Encs . . . „	8 „ 44 „ „	Pest . . . . . „	8 „ 37 „ este	B.-Ujfalu . . . „	11 „ 34 „ „
Kassa . . . . . ér.	10 „ 27 „ „	Kassa . . . . . ér.	10 „ 27 „ „	Bécs . . . . . „	6 „ — „ reg.	Püsp.-Ladány .	12 „ 48 „ délu.
Püsp.-Ladány ind.	1 „ 58 „ délu.	Püsp.-Ladány ind.	1 „ 58 „ délu.	Nagyvárad . . ind.	10 „ 6 „ déle.	Czeglédu . . . „	5 „ 41 „ „
B.-Ujfalu . . . „	3 „ 13 „ „	B.-Ujfalu . . . „	3 „ 13 „ „	B.-Ujfalu . . . „	11 „ 34 „ „	Pest . . . . . „	8 „ 37 „ este
Nagyvárad . . . ér.	4 „ 38 „ „	Nagyvárad . . . ér.	4 „ 38 „ „	Püsp.-Ladány .	12 „ 48 „ délu.	Bécs . . . . . „	6 „ — „ reg.

A közállomásokról indulás ideje, a minden pályaudvaron kifüg-gesztett részletes menetrendben van kimutatva.

A debreczeni vásárok alatt Czeglédu és Debreczen között, a cs. k. szab. osztrák állam vasut társaság személy-vonataihoz csatlakozólag, a sze-mélyvonatok naponként kétszer közlekednek.

A vasúthoz csatlakozó postakocsik indulnak:

Arad—Szabon. — Indulás Aradról naponként este 6 órakor — Érkezés Aradra naponként reggel 5 órakor. — (Az utolsó félétele nincsen korlátozva.)
Nagyvárad—Kolosvár. — Indulás Nagyváradról naponként este 6 és fél órakor. — Érkezés Nagyváradra naponként reggel 6 és három negyed órakor.
Nyiregyház—Szathmár. — Indulás Nyiregyházról vasárnap, szerdán és pénteken este 6 órakor. — Érkezés Nyiregyházra hetfőn, szerdán és szombaton reggel 2 órakor.
Nyiregyház—Beregszász. — Indulás Nyiregyházról naponként reggel 7 órakor — Érkezés Nyiregyházra naponként este 5 órakor.
Nyiregyház—Nagybánya. — Indulás Nyiregyházról hetfőn, kedden, csütörtökön és szombaton este 6 óra kor. — Érkezés Nyiregyházra vasárnap, kedden, csütörtökön és pénteken reggel 2 órakor.
Tokaj—S. A. Ujhely. — Indulás Tokajból naponként este 7 órakor. — Érkezés Tokajba naponként reggeli 1 és fél órakor.
Kassa—Lőcse. — Indulás Kassáról naponként éjjeli 1 órakor. — Érkezés Kassára naponként éjjeli 12 és egy negyed órakor.
Kassa—Przemysl. — Indulás Kassáról szerdán és szombaton délután 2 órakor. — Érkezés Kassára hetfőn és pénteken délelőtt 10 órakor.
Kassa—Szigeth. — Indulás Kassáról naponként éjjeli 11 és három negyed órakor. — Érkezés Kassára naponként éjjeli 12 óra 50 perczkor.
Kassa—Munkács. — Indulás Kassáról naponként éjjeli 11 és háromnegyed órakor. — Érkezés Kassára naponként éjjeli 12 óra 50 perczkor.

Az igazgatóság.

HIRDETMÉNYEK.

Hirdetmény.

170/1863.
 A személy valamint az utipodgyász és nem fuvarkép feladott kocszi, ló és kutya szállításnál létező 15 % díj-pótlék 1863. év februar 1-jétől fogva 10 %-ra lesz állítatik. — Bécs. Januar 20. 1863.

333. 1862. 242. Pályázati hirdetmény.

A debreczeni kereskedelmi és iparkamara kerületében, egy helyben szabad királyi Debreczen városban üresedésbe jött hites alkuszi állomásra pályázat nyitattik. Ezen állomást elnyerni kívánó egyének fölhivatnak, hogy az 1840-dik évi XIX. törvényzikk 3, 4 és 5 §§-sai értelmében felszerelt és a felzetten jelenlegi tartózkodásuk pontos megjelölését tartalmazó kérvényeiket f. évi februar 20-dik napjáig alólirt kamara elnökségéhez adják be.

Kelt Debreczenben az 1863-dik évi januar 15. napján.

A kereskedelmi és iparkamara.

Hirdetmény.

A debreczeni kertészeti egy-let f. évi febr. 1-ső napján tartandja tisztu-jító közgyűlését, d. e. 10 órakor a pol-gári casinó nagy teremében, melyre az egylet minden tagja tisztelettel meghivatik. Debreczen. 1863. Jan. 22.

Kovács János
e. jegyző.

Eladó ház,

Nyiregyházán, a belvárosi sétatér végibe, 905-ik sz. a. cseveppel fedett, 7 szoba, 2 konyha. 2 élés kamra, tágas kert udvarral, és ezen helyiséghez hatóságilag megengedett, első belvá-rosi fürdő építhetessel ellátott lakház kedvező feltételek mellett szabad kézből eladó. Értekez-hetni ugyanott Juhász Mihály ház tulajdonosnál.

„BIHAR“

1-2

czimű Nagyváradon hetenként kétszer megjelenő politikai, kereskedelmi és társadalmi lap
a biharmegyei gazdasági egyesület hivatalos közlönye
 Győrffy Gyula szerkesztése mellett, az eddig tanusított sza-badelvű irányban jövő januárhó 1-től kezdve második évi folyamába lép.
Előfizetési árak:
 Egy évre 10 frt. fél évre 5 frt. évnegyedre 2 frt 50 kr.
 Az előfizetési összegek alólirt kiadóhivatalhoz bérmentve küldendők.
A „Bihar“
 kiadó hivatala. Nagyváradon, Sasutca 12. sz.

2000 pár

Ringauf-féle női- és gyermekecipő,

van alólirt kereskedésében leszállított áron eladás végett letéve. Ugyanott béli koszoruk és bouquettek, nagy választékban kaphatók.
 Ifj. Csonka Dániel.
 Raktára Stenczinger Károly ur háza alatt.

14-3